

SVAR PÅ INTERPELLATION 2007:7 AV ROGER MOGERT (S) OM SOCIALA KRAV VID UPPHANDLINGAR

Roger Mogert ställer i en interpellation tre frågor till mig angående sociala krav i stadens upphandlingar. Interpellationen tar särskilt fasta på förekomsten av svart arbetskraft vid stadens upphandlingar.

1. *Tycker ni att det är viktigt att säkerställa att staden inte upphandlar svart arbetskraft?*

Svaret på denna fråga blir givetvis ja; allt annat vore orimligt. Stockholm skall självfallet endast upphandla varor och tjänster av seriösa aktörer som följer gällande lagstiftning och fullgör sina skyldigheter gentemot såväl kunder och anställda som myndigheter. Någon annan utgångspunkt är inte möjlig och har aldrig varit aktuell, varför frågan i mitt tycke framstår som lätt obegriplig.

Interpellanten antyder att det finns en risk att oseriösa aktörer skulle vinna upphandlingar genom orimligt låga anbud. Jag avfärdar inte den risken, men bedömer att den inte nödvändigtvis är så stor som interpellanten tycks befara. Ett led i ett grundligt och omsorgsfullt upphandlingsförfarande från stadens sida är just att försäkra sig om att anbud är ekonomiskt sunda i alla hänseenden, inte endast vad avser kostnaderna för staden.

2. *Avser ni att i den nya upphandlingspolicyn tillämpa regler som överensstämmer med den i försöksverksamheten utarbetades modellen med krav på sociala villkor i form av specificerade delar av branschen kollektivavtal och förbud mot svartarbete som tillkommande kontraktsvillkor?*

Det är viktigt att skilja mellan sociala krav i upphandlingar och kampen mot lagbrytare. Även om gemensamma nämnare finns, är kopplingen inte självklar.

Det försök som interpellanten hänvisar till – ”Sociala krav försökspaketet” – handlar huvudsakligen om kollektivavtalsliknande kontraktsvillkor avseende arbetstid, arbetsmiljö, ersättning m.m. Jag har svårt att i detta se någon omedelbar koppling till motverkande av svart arbetskraft. Däremot förs det i beslutsärendet till försöket vissa resonemang kring att ett företag som är skötsamt vad gäller arbetsvillkor även kan förmodas vara seriöst i andra avseenden, något som jag inte anser vara alldeles självklart.

Så som försöket med sociala krav var utformat medförde det, i motsats till vad interpellanten påstår, vissa problem. Dessa var i korthet följande:

1. Samarbetet med facken var enligt uppgift inte problemfritt. Staden gör upphandlingar inom väldigt många kollektivavtalsområden och alla fackförbund var inte med och bidrog med kunskap om avtalsvillkoren. Kunskap om de avtal som staden inte omfattas av finns heller inte internt inom staden.
2. I vissa upphandlingar är flera olika kollektivavtal aktuella och det blir då en grannlaga uppgift att formulera alla krav på rätt sätt för olika personalgrupper.
3. Det kostar alltid tid och resurser att följa upp krav. Även om tanken var att facken skulle bidra med detta så måste staden ta ett visst ansvar själv.

4. Det finns en uppenbar risk att facken blandar ihop sin roll som avtalsuppföljare anlitade av staden och sin ”vanliga” fackliga roll.

KF-protokoll nr 05 2007-04-16 Bilaga 3

I försöket fanns det en svart-arbetskraftsklausul. Den utgjorde visserligen en markering. I praktiken innebär den dock inget utöver det Stockholms stad normalt skriver in i sina avtal, det vill säga:

- *Leverantören förbinder sig att under hela avtalstiden fullgöra sina skyldigheter avseende socialförsäkringsavgifter och skatter.*
- *Leverantören garanterar att dess underleverantörer uppfyller motsvarande krav.*
- *Beställaren kommer löpande kontrollera att leverantören fullgör sina skyldigheter avseende socialförsäkringsavgifter och skatter.*

Att försöket med sociala krav avslutas försämrar således inte möjligheterna att komma åt svart arbetskraft. Det finns redan i dagsläget tillräckligt skydd i de avtal som tillämpas i staden, vilket framgår av ovanstående formuleringar. Skulle det uppdagas att en aktör med vilken staden har avtal underlåtit att uppfylla de ovanstående kraven utgör det avtalsbrott, varvid staden kan vidta erforderliga sanktioner.

3. *Om inte, på vilket sätt kommer ni att arbeta med att förhindra svartjobb och social dumpning vid upphandlingar?*

Denna fråga är i allt väsentligt besvarad genom vad jag anfört ovan. För tydlighets skull kan jag dock även hänvisa till stadens nya upphandlingspolicy. I den understryks vikten av att det i stadens avtal med entreprenören införs avtalsklausuler som medför att parterna arbetar gemensamt för att tidigt identifiera och åtgärda eventuella missförhållanden i den avtalade verksamheten.

Sammanfattningsvis tror jag därför att jag och interpellanten i allt väsentligt är överens vad gäller själva sakfrågan, om än inte avseende formerna. Vi eftersträvar båda seriösa och ansvarstagande avtalspartners i stadens upphandlingar. Jag delar dock inte övertygelsen att det skulle kräva en särskild modell utöver de riktlinjer för upphandling som staden redan har. Det hade tvärtom varit anmärkningsvärt om stadens upphandlingspolicy var formulerad på ett sätt som öppnade för att staden slöt avtal med aktörer som inte följer lagen.

Stockholm den 14 mars 2007

Kristina Axén Olin
Finansborgarråd (m)